

POSUDEK MAGISTERSKÉ DIPLOMOVÉ PRÁCE

POZOR: V počítači vyplňujte pouze do označených políček!

Typ posudku („kliknutím“ zakřížkujte platnou variantu)

Posudek vedoucí/ho práce

Posudek oponenta/ky

Autor/ka práce

Jméno a příjmení: Bc. Sára Krejčová

Název práce Československá kinematografie jako nástroj komunistické propagandy v 70. letech 20. století

Autor/ka posudku

Jméno a příjmení: prof. MgA. Martin Štoll, Ph.D.

Pracoviště: Katedra mediálních studií FSV UK

1. VZTAH SCHVÁLENÝCH TEZÍ A VÝSLEDNÉ PRÁCE („kliknutím“ zakřížkujte vybrané hodnocení)

		Odpovídá schváleným tezím	Odchyluje se od tezí, odchýlení je v práci zdůvodněné a je vhodné	Odchyluje se od tezí, odchýlení je v práci zdůvodněné, ale není vhodné	Odchyluje se od tezí, odchýlení není v práci zdůvodněné a není vhodné	Neodpovídá schváleným tezím
1.1	Cíl práce	☒	☐	☐	☐	☐
1.2	Technika práce	☐	☒	☐	☐	☐
1.3	Struktura práce	☐	☐	☒	☐	☐

KOMENTÁŘ (slovní hodnocení vztahu tezí a práce, případně konkrétní popis hlavních výtek)

Jsem trochu rozpačitý. V první řadě vidím, že došlo k posunu oproti schváleným tezím v oblasti zpracovávaného materiálu. Teze slíbují, že budou v rámci dobového kontextu analyzovány články z dobových periodik, což jsem v práci neviděl, ale ani jsem nenašel odůvodnění, proč tomu tak není. Ono by totiž zejména k doložení propagandistické funkce vybraných filmových děl bylo právě vhodné se podívat, co se o nich tehdy psalo a na nich by bylo nejpříkladnější doložit tezi práce. Škoda.

A pak jsem se díval do tezí, zda byl původní záměr analyzovat i televizní seriály, když se práce jmenuje „kinematografie“ – kterou tradičně myslíme filmy v kinodistribuci. Nevidím to tam. To nepovažuji za šťastné. Práce se tím dost rozpadá a nedrží pohromadě.

2. HODNOCENÍ OBSAHU VÝSLEDNÉ PRÁCE

Vyplňujte písmeno na škále A – B – C – D – E – F (A=nejlepší, F=nevyhovující)

		Hodnocení známkou
2.1	Relativní úplnost zpracované literatury ke zvolenému tématu	B
2.2	Schopnost kriticky vyhodnotit prostudovanou literaturu a aplikovat ji	C
2.3	Úroveň zpracování materiálu, resp. zvládnutí techniky empirického výzkumu	D
2.4	Schopnost sestavit a použít soubor metod přiměřený cíli	C
2.5	Původnost práce, přínos práce k rozvoji oboru	C

KOMENTÁŘ (slovní hodnocení obsahu výsledné práce, případně konkrétní popis hlavních výtek)

Co se literatury týče, autorka pracovala s texty českých autorů (s výjimkou Pauliny Bren), kteří se reflexí normalizace v audiovizí zabývají (Kopal, Blažek, Činátl, Bednařík, Hulík, Příkladná, Škapová, Aujezdský apod.), pro krátké exkurzy do divadla, výtvarného umění a hudby využila také základní texty (např. Just). Pro politický kontext využila rovněž relevantní prameny, i když také spíše základní (Otáhal, Pažout, Rychlík...)

Kdyby se autorka rozhodla se spíše pouze pro analýzu filmů do kin, doporučil bych jí zajít do Národního filmového archivu a nahlédnout do výrobních složek těchto filmů, kde by s největší pravděpodobností byly i jejich scénáře.

Je otázka, v čem přesně spočívala metoda analýzy. Osciluje mezi popisem a současnou zpětnou interpretací znaků, které naznačují propagandistický diskurz. Myslím, že i tady by bývalo bylo dobré metodu přesněji definovat, ujasnit si pojmosloví a znaky, které bude v jednotlivých filmech porovnávat. Takto je to spíše popis. Výraznější přínos oboru nevidím, práce je rozkročena mezi filmovou distribucí a televizí, a nenabízí žádnou metodu, kterou by bylo možno opakovat.

3. HODNOCENÍ KONEČNÉ PODOBY VÝSLEDNÉ PRÁCE

Vyplňte písmeno na škále A – B – C – D – E – F (A=nejlepší, F= nevyhovující)

		Hodnocení známkou
3.1	Logičnost struktury práce, podloženost závěrů	C
3.2	Zvládnutí terminologie oboru	C
3.3	Funkčnost, úroveň, přiměřenost poznámkového aparátu	A
3.4	Dodržení citační normy (Pokud se v textu opakovaně objevují pasáže přejaté bez udání zdroje, hodnotte písmenem F. Pokud v textu zjistíte přejaté pasáže vydávané autorem neoprávněně za vlastní zjištění, nedoporučte práci k obhajobě a ve „zdůvodnění v případě nedoporučení“ navrhněte, aby s autorem/kou bylo zahájeno disciplinární řízení.)	A
3.5	Jazyková a stylistická úroveň práce (Pokud je opakovaně porušována platná kodifikace pravopisné normy, hodnotte písmenem F.)	D
3.6	Oprávněnost a vhodnost příloh, grafická úprava	A

KOMENTÁŘ (slovní hodnocení podoby výsledné práce, případně konkrétní popis hlavních výtek)

Struktura práce je logická, představuje politický kontext, dále situace ve FSB, a pak popisuje jednotlivé filmy, pak seriály a pak dva portréty autorů v době normalizace. Není mi moc jasný klíč výběru ani filmů, ani seriálů, ani Dietla se Sokolovským (Proč tam nejsou jiní? Proč tam najednou jsou portréty? Proč tam vůbec jsou tam seriály...?) Takže kdyby byla práce tematicky sevřenější, struktura by vypadala jinak a byla by také čistší.

Poznámkový aparát a citační norma jsou využity adekvátně.

Slabou stránkou práce je jazyková a stylistická stránka textu. Nelze se ani na autorku zlobit, že není „vypsaná“, ale řada výroků je až zkratkovitá, tím pádem zavádějící. Dovolil jsem si níže některé diskutabilní části vypsát a komentovat.

„Byl to „socialismus s lidskou tváří“. (s. 11) Poznámka: Nebyl. To byl terminus technicus, a jistý cíl, kterého chtěli reformní komunisté dosáhnout. Tvrdit, že už „byl“, není pravda.

„byl tedy sepsán zvací dopis do Moskvy...“ (s. 11) Poznámka: Někdo někoho zval do Moskvy?

„Gustáv Husák, komunistický politik a od dubna roku 1968 předseda vlády“ (s. 11) Poznámka: Nemyslím, že by Husák byl kdykoliv předseda vlády.

„organizátorů hysterií“ (s. 12) Poznámka: Důležité je, že to měly být kontrarevoluční „živly“, podporované Západem. Takto to vypadá, že byli nějakí organizátoři hysterií.

„nasadil policisty i armádu“ (s. 12) Poznámka: policisté tehdy neexistovali – byl to Sbor národní bezpečnosti

„především Akční program“ (s. 13) Poznámka: čeho? Akční program KSČ.

„Od 50. let se režim v 70. letech lišil jednou věcí.“ (s. 14) Poznámka: Jen jednou jedinou? Nesmysl.

„Mělo to však jeden negativní faktor.“ (s. 15) Poznámka: Jen jeden? Nesmysl.

„který byl pod taktovkou KSČ“ (s. 17) Poznámka: všechno ve státě bylo pod „taktovkou“ KSČ, ne pouze tento úřad.

„Byl odebírán na různých pracovištích, aby se dostal k co nejvíce lidem, k čemuž byl přizpůsoben i jeho vzhled.“ (s. 17) Poznámka: Takže nebyl odebírán těmi pracovišti dobrovolně. Bylo to součástí distribuční strategie.

„Zároveň byl vydáván kulturně-politický týdeník Tvorba, jenž byl založen v roce 1969 a již od svého počátku podporoval konsolidační politiku Gustáva Husáka“ (s. 17) Poznámka: Časopis Tvorba založil F. X. Šalda ve 30. letech a pak ho předal Juliu Fučíkovi. Takže tato Tvorba na to navazovala.

„vydávali svá díla v exilu (např. Josef Škvorecký)“ (s. 17) Poznámka: Nejen, že vydávali svá díla, ale založili i nakladatelství, ve kterém vydávali díla i jiných autorů a jejich Sixty Eight Publishers se stalo nejvýznamnějším literárním exilovým nakladatelstvím.

„V roce 1970 se rovněž konaly poslední akce Svazu českých spisovatelů (nahrazující Svaz československých spisovatelů)“ (s. 17) Poznámka: Co nahrazovalo co?

„Tvůrci měli za úkol ve svých dílech zobrazovat individuálního hrdinu jako někoho, kdo je již od počátku součástí nastavené ideologie, nebo jako někoho, kdo během života prozře a uvědomí si, že socialismus je ta správná cesta.“ (s. 17) – to je takové trochu banální sdělení, a hlavně důležitý byl kolektivní hrdina. Ale budiž.

„Pro alespoň jednu uměleckou sféru však znamenala 70. léta doslova zlatý věk, a to pro sochařství (s. 20).“ Poznámka: Nevím, jestli to nazvat „zlatým věkem“. Ta 4% kvóta byla jistě nějakým tvůrčím prostorem, ale jinak ta díla jsou z velké části poplatná režimu a diskutabilní. Proč jste tady neuvedla jediné jméno? Jedinou sochu?

„Byly uváděny obsahově chatrné propagandistické hry, které splňovaly politická kritéria totalitního režimu“ (s. 21) Poznámka: Co to je „chatrná“ hra?

„Následně byl vytvořen vykonstruovaný politický proces, na jehož základě“ (s. 23) – takže si protičečíte, protože před tím jste tvrdila, že v 70. letech procesy nebyly...?

K Oscarům (s. 24) Poznámka: Nejen, že Obchod na korze a Ostře sledované vlaky Oscara získaly, ale řada filmů byla na něj i nominována (Lásky jedné plavovlásky, Hoří, má panenko, Sedmikrásky...)

„Její rozkvět byl pozastaven sovětskou invazí v roce 1968“ (s. 24) Poznámka: Bylo by dobré důsledně užívat spojení „paktu Vojsk Varšavské smlouvy, protože to nebyla invaze jen Sovětů, i když pod jejich vedením. „probíhala snaha o udržení socialismu s lidskou tváří“ (s. 25) Poznámka: Před tím jste to měla s úvozovkami. Takhle to vypadá, že se to běžně používá.

„Konsolidace ve FSB byla plně dokončena v roce 1973“ (s. 26) Poznámka: Používáte slovo „konsolidace“ jako něco samozřejmého. Přitom to je tehdejší newspeak. Pozor na to. Je třeba to slovo vysvětlit.

„Po nástupu normalizace však došlo jak k poklesu počtu kin, tak i k poklesu počtu představení a diváků“ (s. 27) – to ano, ale protože zcela radikálně všechno převládala televize!!!! To byl ten hlavní důvod a k tomu celosvětový.

„animované filmy či dětské snímky, v jejichž výrobě jsme byli velmocí“ (s. 28) Poznámka: Takhle to říct nemůžete. To vypadá jako nějaká ověřená pravda. Vidím, že si to myslí Jan Stehlík na online ČT, to je trochu málo na tak silné tvrzení.

„Hojně pak byly vysílány detektivní a kriminální filmy“ (s. 30) Poznámka: V souvislosti s kiny bych nepoužíval slovo „vysílány“. Promítány. Distribuovány?

„Do popředí měla naopak proniknout díla s ekologickými a enviromentálními motivy“ (s. 31) Poznámka: Takhle to vypadá, že to snad sama KSČ chtěla. To byla taky velmi opatrná témata a vlastně kritizující socialistickou péči o přírodu. To se objevovalo od půlky 70. let a velmi opatrně a vlastně trochu protirežimně.

„Nutno však podotknout, že kromě propagandistických filmů vznikaly v 70. letech i snímky, které disponovaly propracovanějším příběhem a postavami a na propagandě tolik nelpěly.“ (32) Poznámka: To je takové skromné konstatování – tech bylo opravdu dost. Například dětské filmy - Ať žijí duchové například v sobě nic takového nemají. Z Vaší práce to vypadá, že všechno byla jen propaganda. To je omyl.

„Strana se proto snažila co nejvíce ovlivnit její obsahovou stránku (ČST), ale podílet se i na jejím každodenním chodu.“ (s. 34) Poznámka: v případě ČST to je až komické tvrzení. Vždyť to bylo státní médium placené státem a prolezlé KSČ, není divu, že „se snažila ovlivnit její obsahovou stránku“. Vždyť to bylo prorežimní médium plnicí objednávkou KSČ. Například Okres na severu.

„Kádrování a čistky tak měly za následek, že se na obrazovce přestali objevovat známí herci, moderátoři, besedníci či hlasatelé, na které byli diváci již řadu let zvyklí.“ (s. 35) Poznámka: To je velmi nepřesné – a co ti, kteří byli populární, diváci si na ně zvykli a oni vesele pokračovali? Když něco takového tvrdíte, je třeba alespoň uvést jména nebo říct i tu druhou stranu.

„Vše začíná vyprávěním kapitána Jelínky“ (s. 45) – Poznámka: Asi překlep. Jelinka.

„Muž na radnici odvyšlán v roce 1976, pět dní před volbami do československých zastupitelských sborů. Toto období bylo takticky vybráno, jelikož vládní činitelé využili seriál jako propagandistický materiál a chtěli pomocí něho ovlivnit myšlení lidí během voleb“ (s. 53) Poznámka: To je právě ta nepřesnost – tento seriál naopak vznikl jako objednávka KSČ k volbám!

„Jaroslav Dietl se narodil roku 1929 v Jugoslávii. Když mu byly 4 roky, přestěhoval se s rodinou do Československa“ (s. 64) Poznámka: Není to legrační formulace? Když mu byly 4, vzal rodinu a přestěhoval se... „Janáčkovu Akademii múzických umění“ (s. 66) Poznámka: Janáčkova akademie múzických umění.

„v divadle E. F. Buriana“ (s. 66) Poznámka: Co to bylo za divadlo? E. F. Burian měl divadlo ve 30. letech a pak byl v Armádním divadle (na Vinohradech).

4. SHRNUJÍCÍ KOMENTÁŘ HODNOTITELE/KY (celkové hodnocení výsledné práce, její silné a slabé stránky, původnost tématu a závěrů apod.)

Ted' bych nerad, aby to vypadalo, že práce je příšerná a neobhajtelná. Ono by to z množství mých poznámek mohlo tak vypadat. Abych to napravil, rád konstatuji, že si vážím volby tématu, autorčina zájmu o propagandistické prvky v kinematografii v 70. letech 20. století; vážím si toho, že shlédla filmy a pokusila se proniknout do myšlenkového světa normalizace. Je samozřejmé, že zvolená metoda/nemethoda jí umožňuje pouze popsat situaci a na využít vybrané příklady filmů a seriálů jako ilustraci.

Je škoda, že ve snaze popsat kontext zcela minula rozhlas (když už líčí velmi zkratkovitě výtvarné umění a divadlo), a že zahrnula televizní seriály do kinematografie.

Přes to všechno si myslím, že i pro autorku byl ponor do normalizace zážitkem, a k tomu jí gratuluji.

5. OTÁZKY NEBO NÁMĚTY, K NIMŽ SE PŘI OBHAJOBĚ DIPLOMANT(KA) MUSÍ VYJÁDŘIT

5.1	Proč jste opustila od záměru zabývat se dobovými periodiky, a nebo dobovými recenzemi na vybraná díla?
5.2	Podle jakého klíče jste díla vybrala?
5.3	Click or tap here to enter text.
5.4	Click or tap here to enter text.

6. ANTIPLAGIÁTORSKÁ KONTROLA TEXTU

Seznámil jsem se s výsledky antiplagiátorské kontroly v SISu.

Komentář pro případnou shodu nad 5%:

6.1	18% - to je nadlimitní a je to způsobeno parafrázemi byt' zazdrojovaných textů.
-----	---

7. NAVRHOVANÉ CELKOVÉ HODNOCENÍ PRÁCE („kliknutím“ zakřížkujte vybrané hodnocení)

A B C D E F (nedoporučuji k obhajobě)

ZDŮVODNĚNÍ V PŘÍPADĚ NEDOPORUČENÍ

Click or tap here to enter text.

Datum: 12. 9. 2024

Podpis:

<p><i>Hotový posudek vytiskněte, podepište a odevzdejte na sekretariát příslušné katedry. Posudek nahrajte do SISu ve formátu PDF, nebo jej zašlete sekretářce příslušné katedry, která jej do SISu nahraje v zastoupení. Nevkládejte do SISu naskenované posudky s podpisem. V SISu musí být posudek bez podpisu.</i></p>
